

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 d., 6 luni 3 d. 50 cr., 3 luni 1 d. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 3 d., 6 luni 4 d., 3 luni 2 d.
Pentru străinătate pe an 12 d., 6 luni 6 d., 3 luni 8 d.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefranțuze se refuză. — Articuli nepublicaji nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori 16 cr. rîndul un literă garmon — și timbru de 30 cr. pentru
de care publicare.

Reuniune de maghiarisare.

Cine cunoaște cât zel se întrebunțează din partea organelor oficiale ale statului pentru răspândirea limbei maghiare, va ști așteptul ei ca se dă, când între împregiurări de aceste se pune societatea întreagă a naționalității maghiare, în față, se maghiarizeze.

Casele dela Valendorf, mai mult oficial, este una din ilustrațiunile cele mai strigătoare, apte a dovedi la ce sînt eșuși aici ce n'au fericirea de a fi maghiari, când își apără instituturile naționale, susținute din mijloacele lor privatisime. Acel ca e singur în stare a deschide ochii ori cărui vrea să vadă, că, bună cară români, ce lupte grele au să suportate pentru a-și apăra paladiul limbei, păstrat cu sfințenie de mii de ani.

În loc însă de a se pune capăt brîntuelei și hîrtuelei, naționalitatea domitoare tinde și la alte mijloace.

Nemulțămîta cu ceea ce fac organele oficiale, caută și mijloace, prin care rășionul de rasă să ia dimensiuni mai spornice. Maghiarisarea, care e egală cu denaționalizarea nemaghiarilor, trebuie să fie mai pripită, ca să ducă mai îngrăbă în înmormîntarea naționalităților.

La timpul său am signalat întreprinderile oficioase cu scop de maghiarisare din Ungaria proprie. Acum ne spune „Pesti Napló” în primul său articol de Vineri (22 Decembrie Nr. 352), că și Transilvania este aleasă de teren al acestui fel nou de luptă, care parodează într'un mod și mai caracteristic liberalismul compatrioților ce dispun de putere.

Comentariul cel mai respicat al întreprinderii din chestiune va fi articolul însuși.

Notăm la acest loc, că „Pesti Napló” nu se știece a motiva întreprinderea cu neadevărurile cele mai

esorbitante. „Pesti Napló”, ca și lupul din fabulă, citează înuturii în cari, sau nu sînt maghiari de loc sau foarte sporadici, și are fruntea de a susține că în înuturile acestea romanii romanizează pe maghiari.

Ciudat lucru! aici ce au toată puterea oficială în mînă; aici ce o folosesc până la minuțiositate spre a viri până și în scoalele elementare ale nemaghiarilor limba maghiară, vin să se plîngă că poporațiunea lor se romanizează.

Aceasta este un pretecest, care dă de gol tendența. Este un pretecest sub a cărui mască vor să ascundă întreprinderea ilgală și lipsită de respect și considerațiune cătră aceia ce, după cum se bucină în presa maghiară, se bucură de toate drepturile și beneficiile statului ungar în tocmai cei maghiarii.

Adevărat că „Pesti Napló” în cele din urmă umbă cu șaga, vrînd să întunece tendența sa originală. Unghiile însă sînt așa de lungi, de pînă în sac în afară. Tendența maghiarisării vrea să o ascundă, dar nu o poate ascunde.

Premiînd aceste dăm în traducere articolul lui „Pesti Napló” precum urmează:

„Raportul ministrului de instrucțiune publică constatează cu date conșterătoare, în ce proporțiune slabă este răspîndită limba maghiară în Transilvania între naționalitățile noastre de limbă străină. Lângă aceste mai putem adauge, că limba statului, nu numai nu se răspîndește în mijlocul poporului român (oláh), ci poporul maghiar se topește în mai multe locuri, — în masa românilor (oláhok) cei încungîrii. Esemplu: comitatele Hunedoarei, Solnoc-Dobăcei, Făgărașului și în Câmpia întreagă și dacă căutăm cheia acestei situațiuni absurde, o aflăm în „indiferențism”. Ungurimea de dincolo de dealul mare încă n'a înțeles adevărul, că pe lângă ori și care guvern național, a cărui putere

și influență în sfîrșit e mărginită, — nu poate contopi naționalitate străină fără de ajutorul energetic al societății, cel puțin din punctul de vedere al învățării limbei.

„Dacă vor oamenii să răspîndească anumite vederi: înființează societăți. Dacă vor să promoveze agricultura, sau industria, sau știința: înființează societăți. Institutele de tot felul se sporesc în Transilvania ca ciupercile, care au scopul de a uni pe oameni pentru escutarea unui sau altui lucru. Numai spre scopul răspîndirii limbei maghiare încă până acum nu s'a pus la cale nici o societate. Aușim clopotul de alarmă, care ne sună la ureche. Societatea însă nu se mișcă. Cu toate că prin iesnirea presei și a comunicațiunii atât sînt de ușoare într'unirile, încăt vre o căți-va bărbați conducători, cari se unesc asupra unor anumite afaceri, fără greutate, într'o, lună de zile pot mișca o țară întreagă, pot înunda staturi întregi cu broșuri și alte tipărituri, cari sînt deștepte în sinul oamenilor deparțați unii de alții aceleși simțămînte. „O spunem pe față, lucrarea entusiștilor singuratici pentru răspîndirea maghiarisării, dispăre ca și un pîhar de apă în mare, — din așa ceva nu va rezulta nici odată nimic. Massa cea mare, cum e cea a românilor, numai cu puteri comune se poate conduce la însușirea limbei maghiare. Dela scoală — în speranța aceea, că acolo trebuie să se învețe limba statului, n'avem mult de așteptat; instrucțiunea de vre-o căți-va ani — cu vre-o căți-va ani — cu vre-o căți-va oare pe săptămîni (mai adaugem că ce fel de instrucțiune!) dispăre din capetele copiilor ca fumul, dacă învățătorii nu scie înveța și modul cum să se învețe cine va însuși mai departe. Și mai puțin putem spera, că statul va pute înstitui pe seama fie-cărei comune scoală. Aceasta nu o pot staturii cu mult mai bogate, cu atât mai puțin Ungaria. În Transilvania în-

treagă abia sînt vre-o căte-va scoale de stat. În fața acestora se află ne-numeratele scoale confesionale, unde în cea mai mare parte se poartă grije, cum să se crească copiii în spirit nepatriotic contrar statului, ear' de limba ungurească nu se îngrijesc absolut.

„Între astfel de împregiurări, când de o parte statul se află față în față cu autonomia confesională, de altă parte lipsa de bani nu permite crearea în măsură mai mare de scoale de stat, nu rămîne alt mod pentru răspîndirea maghiarisării, de căt înființarea unei reuniuni centrale pentru Transilvania întreagă cu reședința în Cluj, cu scop de a răspîndi limba maghiară, înduplecînd pe fie-care patriot la plătirea unei taceș anumite, după anumit capital spre înființarea de grădini de copii, onorare de învățatori și învățări, eventuale pentru cumpărare de cărți etc. „Ellenzék” din Cluj a făcut proiectul, e rîndul la patrioții normativi, ca să realizeze misiunea cea mare națională depusă în acel proiect.

„Dar pe căt e de sigur că pentru a înveța limba maghiară, o masă de limbă streină (avînd în vedere mijloacele corespunzătoare) trebuie mulți bani și că spre scopul acesta ar fi lipsă de înființarea unei reuniuni centrale, în care să fie trasă ca într'un rociu Transilvania întreagă, ca nu cumva mișcarea, pornindu-se numai în comitate singurate, să dispără în curînd; tot așa e de sigur, că susținerea poporului maghiar după cumone între masele de români ce o încungîri, s'ar putea realiza și cu mijloace mai modeste. Aci nu se cere osteneală pentru învățarea limbei maghiare, nu trebuie suprimată împatia eventuală, ci se cere numai încurajarea poporului de a nu 'și uita limba maternă. Nu vorbim de comitatul Hunedoarei, unde o jumătate de sută de mii de maghiari și-a uitat dulcea limbă maternă (curată fantastic, Red. T. R.)” și e vorba de Câmpie (unde n'au fost maghiari nici odată Red.

FOIȚA.

Din poveștile uncheșului sfătos.

Despre pomul Crăciunului. *)

(încheiere.)

Ai noștri, îngăduitori cu firea i-a lasat, primitori de străini cu dragoste, îi îmbrățișară, tîrîndu mai mult de la densii decăt dela pămînteni, și încă fără tocmeală. Devorul mare firesc că cei mai mulți din acești străini se îmbogățiră curînd. Acum nu-i mai încăpeau prăvăliile, în care își începuseră negoțul și căutară a se muta în alte prăvălii mai mari. Lăsară însă potcoavele la prăvăliile, de unde plecară, ca să nu se dea de chelneală dregînd pragul ce ar strica scîndînd potcoavele.

Românii ce se mutau în locul celor de alt neam, gîsînd potcoavele puse și știînd căt de repede se îmbogățiseră cei ce seșuseră acolo înaintea lor, le lăsară crezînd și ei că așa poate să fie adevă-

potcoavele să aducă noroc la casa omului, dară teamă mi e că mulți dintrînșii au ramas potcoviți. Acum s'a lăsat această credință deșartă, și au început și Românii să-și potcovească pragurile prăvăliilor lor și eată un obicei stracurat pe nesimțita la noi, în timpul de aji, și la luminilor.

Dacă peste cincideci ori o sută de ani de aci înainte vre-un pribeg învețat ar veni pe la noi și ar vedea acest obicei întins pînă la Români, ar dice că de oare-ce îl este al lor, fiindcă se scrie la cărțile ce au denșii cu obiceiuri culesse dela popor, ar dice că noi sîntem străini în țeara noastră, ba poate și mai rău; căci la noi nici pomeneală nu este de un astfel de obicei, care să fie rămas din vechime, necum să avem nisarcora cărți scrise despre densul, sau împotriva densului.

Și apoi astăzi este, știți d-voastră: Cine are carte, are și parte.

Noi de abia scîpărăm de un ponos, și vrem să ne atărnam altul de coadă. Bine ar fi? Ce diceți?

Dar cu pomul Crăciunului cum merge?

Aci e aci. El e mai primejdios;

fiîndcă se lăteșce pînă la Români de sus, pînă cei învățări, cei cu dare de mînă, cei mai însemnați ai țării, care plutesc cum se dice, pe desupra gloatelor, și dela denșii lesne se coboară la cei de jos obiceiurile și apucăturile lor. Poporul, vrîndu ceea ce fac căpeteniile nației, maimutează și ei, bieții, fără să scie ce fac pe oamenii cei mari, căci, dice, că or fi scind ei, mare, ce fac!

Așa e omul lăsat dela Dumnezeu să fie. Trage tot a mare. Se uită tot la ei mai de sus decăt densul, și eată să facă tot ceea ce fac cei mari. Și se nu care cumva să diceți vre odată cui va să se uite la cei mai de jos decăt densul, căți aprinși paie în cap.

Și, cum țîseu, obiceiul cu pomul Crăciunului, se lătește tot pînă la oamenii cei mai de Doamne ajută ai neamului; astfel fiind, nu va trece mult și se va răspîndi prin toate stratele poporului, care, Doamne fereste! poate că și va uita de obiceiurile și datinile părinților lor, și contopirea străină va fi mai ușoară.

Acest obicei poate să fie ugruliu pentru cine îl are, eară pentru noi,

eu îl vîd că o peadă rea, ca o coabe, ca unul ce înfățișează semnul jalei și se viră tocmai în serbătorile aducătoare de veselie Românilui.

Să mă ferească Dumnezeu să inovinoveșce pe cineva, că voesc cu tot dinadinsul să gonească obiceiurile noastre, ca să aducă alte țărîne; căci aceasta nu s'ar putea; de oare-ce știți d-voastră, că asemenea lucruri nu se pot face cu sila. Dicitura poporului cuvîntează:

Cu sila poți lua omului, dar cu sila nu-i poți da.

Nevoia este că ele vin să și ia loc în cetate la vatra Românilui cu voia lui, cu mulțămire. Să nu vă mirați de aceasta. Moda face ceea ce ni-meni pe lume nu poate face.

Că ci-că e eșit moda, să se pue la copii doici și dădace, tot nemțioare ori franțuzoane. Acestea neștiind datinile noastre, ce vrei să vorbească cu copilașii decăt despre datinile și obiceiurile ce au apucat ele dela părinții lor? Și astfel se stecoră în inima copiilor datini și obiceiuri, ce n'au nici un amestec cu datinile moștenite de noi dela străbunii Români.

*) „Convorbiri literare.”

T. R.), unde se sevrășește același proces. (212) Putem trece aceasta și mai departe în diferențe cu vederea?

„Spre înfrângerea contratorontului românășarei nu trebuie sume mari de bani, numai puțin entuziasm din partea proprietarilor și bisericilor maghiare. Pe lângă o chiftea de 40—50 fl. pe an se poate în fiecare comună întregi și susține bibliotecă populară, se poate prenumera diar popular, proprietățile, biserica, împărțind suma aceasta nu se poate veni din sarcină mult pe fiecare; în deosebiri pe biserică s'ar veni cel mult 3—4000 fl. pe an, ceea ce pentru biserica catolică și reformată nu ar fi mult. Poporul nostru nu se spărie de cetit, aceasta bucuras ar face, ci se spărie de plată. A într'un în cerc de lectură întreaga noastră generație și a comanda pe lângă foi septimănale, cărți de o direcție bună, e lucru ușor, dar de plățirea a 50—60 cr. pe fie-care an să sdröbesce și intenținea cea mai bună și întreprinderea cea mai salutară. În privința aceasta poporul industriei din cetăți face poate excepție, cu poporul dela țeară însă pe terenul acesta nu prosperăm așa ușor.

„Inițierea de bibliotecă o încuviințază și ordinațiunea ministerială, dar din causele înșirate mai sus, numai în foarte puține locuri s'au inițiat. Se lăsam la o parte modalitățile cari nici când nu au avut succes și se lasă asupra purtarea a celor puține cheltueli proprietărilor, mână în mână cu biserica și se inițieze cât mai în grabă bibliotecă populară. Ceteira trebuie făcută plăcută poporului și creșterei din școale: dacă s'au împremenit cu ceteira, dacă pofta de ceteira este altuță în sânge, atunci liniștiți și putem lăsa să meară ori unde în lume, căci instinctul dorinței de ceteira îl împinge pentru dezvoltarea mai departe a ceteira și prin acesta la susținerea maghiarismului.

„Recomandăm toate aceste maghiarime înșufleite, proprietarilor noștri maghiari din Transilvania”.

Revista politică.

Sibiul, în 10 Decembrie.

În zilele din urmă s'au mai așezat viforul care încupea a neliniștii spiritele oamenilor ibitori de pace. Dăea inișieva va fi definitivă, așa precum pot fi definitive lucrurile omenești, vom vedea îndată după pauza ce o aduc cu sine sdrăbătorile crăciunului apusean.

De almintrea voci înșicoitoare s'au audit îndată după alarma cea dintăiu. Ministrul president Tisza încă în

ședința dela 8/20 Decembrie, respunzând la interelațiunea deputatului Ugron, a diș: „De și nu pot respunde la moment la fiecare punct din o astfel de interelațiune, fiind că interelantul se provoacă la neliniștie generală, care influențază și bilanțurile negoțelor, voi declara, că scriile diaristice amintite, parte sânt cu totul fără temei, parte sânt esagerate și că astăzi pacea Europei nu este periclitată.” Interelantul nefind mulțumit cu respunsul acesta, ministrul pres. a replicat diș: „că, prin terminii „fără temei”, și „esagerate” au înțeles numai ceea ce priveșce scriile resoibnoice. Apoi a adaus, spre a fi și mai clar, că nu există nimic ce ar putea șgdui speranțele de pace. La șterșitul replicii ministrul a diș; cred însă că fie cine, în ai șară de țeară, este convins, că dacă a cel pericol — dea Dđen, după timp foarte îndelungat — ar fi să vină, va afla pe toți fii Ungariei uniți.

Ministrul president a lăsat la o parte scriile diaristice despre alianța cu Germania și a deșlășit numai încât privea scriile resoibnoice.

Nu putem lua în nume de rêu unui ministru că în cestiuni de natură atât de delicată se exprimă atât de diplomatic. Asigurările însă că „astăzi”, sau, după cum s'au cores mai în urmă, „acum” „nu există nimic” ce ar pute periclita pacea și apoi paranteza, de ar da Dđen cu pericolul să vie numai după un timp îndelungat, sânt atât de echivoce încât seamănă cu oraculele din anticitate. Noi din partene dișem: se dea Dđen să fie precum a diș ministrul și nu precum va fi gândit.

Cât pentru alianța cu Germania, „Pester Lloyd” și alte organe au declarat destul de hotărît, că stă intactă. Ba unii scriitori vor se susțină că Ungaria nici la 1870 nu ar fi înclinat spre Franca, ceea ce redacțiunea lui „P. L.”, ca să satisfacă adevărului, mărturiseșce din parte și că atunci majoritatea Ungariei își aude simpatii îndreptate spre Franca.

Dela Viena aflăm că acolo se consideră crisa alianței ca și terminată. O parte a presei e de părere că experimental lui Bismarck ar pute slăbi legăturile de amicție între Germania și Austro-Ungaria, cu toate că nici raporturile dintre Germania și Rusia nu sânt cele mai bune. Foile berlineze accentuează că Bismarck e mulțumit cu enunțatiunile opiniunii publice din Ungaria, care fac imposibilă apropierea Rusiei de alianța celor două puteri din centrul Europei.

Românismului. Și numai așa făcând nu vor mai avê teamă că se va găsi cineva, peste veacuri, care să ne dișă, cum ne-a mai diș, că originea naționalității noastre se pierde în întunerecul veacurilor.

Uitați-vă, dragii moșului, la evrei. De ei aia stau ei tari ca abanosul, căci deși sânt risipiți peste toată fața pământului, deși sânt amestecați prin toate popoarele, evreul este tot evreu, în ori ce colțuleț de pământ ar fi, cu toate obiceiurile părintești cu toate datinile străbunilor. Dar rele, dar bune, el le ține cu toată încăpăținarea.

Dară vâd că nerăbdarea creșce, v'ați plictisit auzindu-mă torosind la verși și uscate, la vrute și nevruțe.

Îngăduiți rogu vă nemerniciei mele câteva cuvinte că și voi fi mulțumit când așa și voi fi dobândit iertarea d-voastră pentru păcatul meu de limbutea lungă.

Mi s'a diș când am ținut de rêu pe unii oameni de treabă, că de ce aduc în sinul nației noastre, vrând nevrend, obiceiuri străine, mi s'a diș: „Spune d-ta cum se facem altfel.”

Coroșpondențe particulare

ale „Telegrafului Român”.

(Un nou corb alb.) (Alegerea de vice comite în Comt. Caraș-Severin *) Publicul ceteitor este deja cunoscut, că postul de vice comite în Comt. Caraș-Severin a devenit vacant, după ce fostul vice-comite Patyánszky fu denumit de comite suprem.

La congregățiunea convocată pentru instalarea noului comite suprem, conform dispozițiilor legii s'a ales de vice-comite substituit protonotarul Leontin Simonescu, un șmoleț precăt de talentat, pre atât de șrgușor, strict, drept și curat la mână în șfacerile sale oficiale.

Aproape două luni de zile a durat acest regim interimar, timp destul, pentru că cei dela putere și mameleci s'au poată face toate pregătirile pentru alegerea definitivă a vice-comitelui. Nu va fi neinteresant dacă imi iau voce a descrie în trăsuri generale pregătirile făcute de partidă liberală pentru alegerea vice-comitelui. Capul mameleciilor din Comt. comitele Patyánszky, se găti de drum și plecă la Budapeșta pentru că să-i se închine cu toată evlavia domnului Tisza și să preimească porunca în cestiune de alegere de vice-comite. Lucru de minune și necredut! Spune fama că omnipotentul domn nu-i ar fi dat nici o poruncă, ci ar fi lăsat mână liberă comitelui suprem Patyánszky.

Se poate una ca aceasta? E de creșut că Tisza care totdeauna la moment era gata a împărți ordinile sale, ca și un general ce a perdut unele de bătălii, astăzi să fie fost mut și fără ștat? Cine mai poate săi că în ce stare s'a așlat dl Tisza! Poate că a cugețat la potestatea nemărginită a Ungariei, carea are lipsă numai de 20 mii de ciangiă pentru că ei se ridice Ungaria în vâzduch unde pentru veci să remăe neșupărată de panslaviji și de dacoromaniști, ori a pus urechia la pământ să asculte nu cumva să aud tropotele cazacilor rusești, sau doară chiar memorialul românilor din Sibiu și i ș scrierit programa! Lăsam în buna chipsucală a fie-cărnia, ca să afle causele amfuriului Tisza, care noi să vedem ce a mai făcut Patyánszky.

Di comite suprem Patyánszky, ca un patriot bun, însă mamelec și mai bun, nu se îndestulă cu tăcerea lui Tisza. El sciea bine că în viața constituțională, unde domnesc libertate deplină ca la noi în Ungaria, nu se lucră decât la comandă. Deci se duse la uul din cei mai mici și încreșuți... a lui Tisza, la un șecretar de ștat, în șperanță că acesta de bună samă îi va spune ceea ce egeomonul nu i-a spus. Însă ce să veși! nici de aici n'a căpetat informațiuni. Astfel plin de neinformațiuni se întoarse di comite su-

*) Șperanțea aceasta a venit ceva cam târziu; înșă conștența șuplinește multe lacune și deslușeșce multe lucruri, cari din alte țiare nu se pot deșlăși, o publicăm, în atragând chiar atențiunea asuprași. Deci mulțumim diși coreșp. pentru bunăvoiași. Red.

prem la reșidina șa în Lugos. Nu sciea și fie mândru de încrederea absolută ce a pus în el dl Tisza, ori șeși blamete momentale, în care a devenit independent și să își deplângă libertatea căpetată fiind datat la sclăvie. Cu greu s'ar putea dișce cea dintăi, dar cu atât mai șigur cea din urmă.

Acum părășit de șfaturile lui Tisza se începe activitatea independentă a dui comite suprem. Nu sciea de unde să aplece. Mai întâiu chemă la sine pre protonotarul, Leontin Simonescu, atunci vice comite substituit, provocându-l să candideze și el, creștând de o parte a satisfăce barem la vedere cereșințele juste ale românilor, după cum promișese la instalarea sa, — de altă parte, și aceasta a preponderat șciindul, pre Leontin Simonescu, om modest, se legăna în șperanță că acesta nu va candida. Era cât pe aci, ca combinațiunea sa se reușeșcă, căci numitul vice comite substituit i-a respuns că: „dacă voi fi eu vice-comite, atunci vreo cășii-vă pretori și ampioiași trebuie să șară din posturile lor.” „Acea e treaba ta” respunde nobilul comite Cu aceasta convorbire Simonescu se deparță dela casa comitelui fără ca să deie un respuns categoric în privința candidăriei.

Acum se începe jocul de doi. Să nu creadă o public că jocul acesta e jocul de doi cel românesc, care se joacă cu inimă deșchisă și veselă înaintea publicului privitor, ci jocul de doi propriu și jocul intrigei. La șemnalul dat de capul partidii liberale mamelecești se încep conferințele, se pun în mișcare toate jurnalele oficiale și șidane maghiare, ca așa cu puteri unite, prin laude și frase se nască omul care le lipseșca și care ar fi chemat se feroiceșcă Comt. Caraș-Severin după chipul și asemănarea protopărinților lor. Așa după multe șfătorii și șcretmeturi într'o bună dimineața ne trezirăm cu omul nou născut, plin de merite și virtăți, pe care nime bine nu le cunoscușe, până atunci chiar nici cei ce le propaga, deși toți îl cunosc. Acest om nou chemat de pro, vedință și de mameleci ca să feroiceșcă Comt. Caraș-Severin nu era altul decât presidentul ședrii orfanale șEmeric Lakabffy, pre carele un grănicer veteran foarte nimerit la botozat: Iacă no-ty. În toate președnialile Iacă-no-ty se concentra încrederea tuturor mameleciilor liberali despre care foile maghiare nu putea spune alt ceva, decât că este de familie nobilă, poartă calșap și pinte și că atât șeu încă a fost vice-comite, precăt Leontin Simonescu, deși este un șmoleț cu capacitate, bun și onest, toți și este numai din opinia.

Așa șcriau toate foile patriotice, așa vorbeau toți mameleci de pănura vestitului redactor Asboth János în conferințele lor cele dese.

Legănându-se în fericirea că nime nu va mai cuteza să candideze contra voinței lor espresse, — deodată se treziră loviri de o șăgeată, în urmă căreia ciliură ca nișce oșpieri, însă numai în acuns, căci ar fi de-

O! dragii moșului! Lăsam că nu mē taie capul la astfel de lucruri. Dară am respuns, cum vē diș și d-voastră acum. „Cine se uită la un necioplit ca mine dragii moșului? Cine o se stea să asculte la gura unui nechișag necărtur și fără vază în lume?”

De ar fi vre'un șafandache cu șticia în ochi, cu gătul pus ca într'un proșap, cu gulerul ștând șel' apuce de nas, umblând par' ca și călca numai în ștrăchini cu fumurile în cap, și uitându-se peste umble la cei ce-i vorbesce, calea, valea, poate că ar mai fi oarecum ascultat: dară e?

Totuși ca să nu mē credeți că sânt vre'un arșăgoș, pe mine m'ar bate gândurile să mai diș o vorbă și o diș cu dragă inimă. Domnia voastră însă fațeci, cum vē va lumina Dumnezeu mai bine.

Eu aș dișce; se se adune o samă de oameni din ai noștri, oameni cu învăștătură și cu dor de cele ale Românilui și să chibuscășcă ei cu mintea lor, cum ar fi mai bine să se preface datinile și în șaloane, fără însă se deparță nici căt o iotă de cum fac gloatele românești.

S'au găsit oameni, și să le dea Dumnezeu bine, care au făcut să se joace în șaloane călușarii, bătuta și brăul, au școs la lumină portul românesc dela țeară: așa se se facă cu colindele și cu Moș ajunul, și cu iocana Nașterii, și cu Vasilica, și cu Șorcova, și cu Șteaoa ori cu Vicleimul. Dară cum mai dișei, se nu se șchimbe nici un cuvintel din cele cum colindă și cântă poporul. Se înțelege că toate acestea în marginile bunei cuvinișe, cum cere timpul de ași.

Nu mai astfel, dragii moșului, șocotesc eu, uniți, ștrinsi umăr la umăr cei ce plutesc pe deasupra gloatelor, adică oameni înșemnați ai neamului și învăștări, a un loc cu gloatele, în privința aceasta vom pute să ne împotrivim fațăși și piepșii, năvaliri modei, și se ne mândrim de vița diu care netragem.

Aceasta m'ar bate gândurile să vē diș.

I. Isprescu.

grădător pentru trufia maghiară a te văeta taro ca să undă și alții.

Vice-comitele substitut Leontin Simonescu, vădând că partida liberală nu voese să scie de alt decet de Jacă-n-o-fo, se vedă atins (cu tot dreptul) în ambiguitate să și își facă planul: „decăt a servi sub unul, pe care eu l'am învățat a scrii și a concipia, mai bine nimic“. Se duse numai decăt la comitele suprem, să spună că e hotărât a candida și despre aceasta să ia notiță. Bunul pretin nu înfățișă să dea sfatul amicalbil (?), că ar fi bine să nu se amestece în lucruri de aceste. Sciu pozitiv că respunsul potrivit și l'a căpătat.

Précând comitele suprem cu mameleci săi lucra din toate puterile pentru candidatul lor, pe atunci partida legalității (românii) se ținea în rezervă, ca cu atât mai activă să fie la timpul său. A făcut și ea tot ce s'a putut, a ținut conferențe, a dezbătut, însă toate aceste în linisce l'a făcut, scind bine, că nu e consult melului a striga când lupul se află în apropierea lui. Cu 2—3 zile înainte de alegeri s'a ținut și conferență fără culoare de partidă cu scop de a intruni toate vorturile într'o singură persoană însă toate acestea au fost înzădărit. Partida liberală, mai vortos proprietarii cei mari țineau morțiș la candidatul lor Jacă-n-o-fo, ear românii încă țineau morțiș tot la candidatul lor Leontin Simonescu.

Ne aflam în presarea alegerii (14 Decembrie) și încă nime nu sciea cine va fi ales de vice-comite, numai partida liberală și redactorul dela „Süd-ungarischer Lloyd“ Strasser. Acesta scind sigur ca și partida liberală, în foaia sa de seară se exprimă cum se aceste cuvinte, „E lucru statoric și hotărât, că Lakkabffy Emeric va fi ales de vice comite. Ar trebui să se întimpe o minune ca lucru să ieie o altă direcțiune, însă noi în minuni numai credem.“ Ce lucru ciuda! Ce mai dragi de ochi au domnii noștri maghiari! Ei vedă minui într'a aceea, când s'ar alege de vice-comite un individ deplin calificat, cunoscător de impregiurări, onest și intr'adevăr bine meritat, față cu un individ, care nu are alt merit decăt acela că atâtă l'eu a fost de omenie și vice comite. Noi românii însă privim lucrurile altcum.

Mai bine a făcut partida liberală decăt redactorul dela „Südung. Lloyd.“ Aceasta a scris numai că alegerea e sigură, dară partida liberală a și beut-o. În presarea alegerii toți mameleci veniți din toate părțile ca să ia parte la actul patriotic se aflară la hotelul „Regele Ungariei“ în Lugos. La mese infuse încercate cu sticle de vin și de bere, în mijlocul lor eroul zilei următoare, se veseliau și cântau osanna. Apoi când mai privea la cele gute beuote de bere și 250 de sticle champagne aduse de-a dreptul dela Steinbruch și păstrate în gheață ca să fie proaspete ca și omul intru a cărei sănătate le vor goli mâne și, parcă vedeai cum le vine să strige: ai! vai! ce mai lume! tot în partida liberală să fi! Una însă tot le lipse. Vice comitele încă nu era gata. Deci precum naintam mai tare în noapte, gradat începură a și clădi noul vice comite. Unii îi purșă calpang, alții dolmanul, ear alii îi curăța sabia și pînienii ruginiți de faptele politice. Bietul vice-comite, vădându-se astfel chitit și impenat de mameleci săi, nu-i veni nici să se culce, căci sciea bine că așa de frumos și de mărit, nu va mai pute fi decăt atunci când va cădea. Așa se întâmplă, că în dorii de dimineață vice comitele era gata ca eșit din mașină, numai ales mai trebuia. (Va urma.)

Sinodul român și patriarhia din Constantinopole.

(Urmare *)

b) Epistola patriarhală citează încă un fragment din canonul XXVIII al Sinodului IV-lea ecumenic, afirmând că biserica română ar fi pusă de acel Sinod sub jurisdicțiunea patriarhiei de Constantinopole. Eată cum se exprimă epistola în acest loc: „sub a căruia (a tronului patriarhicesc) jurisdicțiune cei 630 sf. părinți, cari au

constituit IV-lea sf. Sinod ecumenic din Calcedon în Bitionia, au rândnit să fie supuși: „Episcopii din provinciile Pontului, Asiei și Traciei, precum și episcopii provinciilor mai sus dișe (aflați) între barbari.“

Noi reproducem această citațiune din canon, după Pidalion: „numai metropolii provinciilor Pontului, ale Asiei și ale Traciei, de asemenea și episcopii cei dela barbari mai sus dișelor provinciilor, să se pună de cătră sus numitul prea sf. scaun al bisericii Constantinopolitane: decăt fie-care metropolit al provinciilor menționate, cu episcopii provinciilor, trebuie să pună pe episcopii eparchiei, precum este prescis de capii eparchiei, precum este prescis de dumneșeesile canoane. Ear însuși metropolii menționatele provinciilor trebuie să fie puși, precum s'a diș, de arhiepiscopul din Constantinopole, după ce se va face prin congrășuire, după obicei, alegerea și prezentarea lor aceluia“. Așa dar canonul a hotărât, ca metropolii ce se vor alege în provinciile Pontului, Asiei și Traciei să se presinte la confirmarea patriarhului. Tot asemenea să se urmeză și cu episcopii populațiilor barbare, ce aparțin acelor provincii. Care sânt însă acele populații barbare, la care face alusiune Sinodul ecumenic din anul 451 după Christos? la aceasta ne răspunde Pidalionul, sau cartea canoanelor bisericesci, publicat de patriarhia din Constantinopole la începutul veacului acestuia, și după care avem și noi o traducțiune în limba română, ne răspunde în comentarea acestui canon, că populațiile barbare din veacul V-lea, pe ai căroră metropolii și episcopii sinodul de Chalcedon i puse sub jurisdicțiunea patriarhiei din Constantinopole, sânt: Alanii și Rușii. Prin urmare canonul XXVIII al sinodului IV-leu ecumenic, nu poate privi într'u nimic pe reșatul României din anul mănturii 1882.

Canonul rus, amintit mai sus, arhimanistrul Ioan, eată cum explică canonul XXVIII-lea al sinodului IV-lea: „Sinodul a adaus încă în canonul său că de același patriarh al Constantinopolei trebuie să se pună și episcopii popoarelor celor de alte sēmînții (ce sânt afară de imperiul roman), carii după dirigerea bisericescă se numără la provinciile menționate de canon (eti de *le vararikhis episcopi ton proirimenon diikison*) decăt — episcopii acelor locuri și popoare, care au primit învățarea credinței și botezul din bizanția cea ortodoxă, și tot dela densa au primit cei întâii episcopi.“ (tom. II pag. 315-316.) Și după această explicație patriarhia constantinopolitană nu are nici o suprașească asupra bisericii române: căci Românii n'au primit botezul și doctrina creștină dela Constantinopole, nici pe întâii lor episcopi. Căci creștinătatea Românilor este mai veche decăt chiar existența Constantinopolei. Românii au venit în Dacia cu sēmanta creștinismului încă din veacul 2-lea după Christos. Sēmanta creștinismului adusă în Dacia, s'a dezvoltat aici prin propriile puteri ale poporului, așa că în veacul al treilea după mărturisirea lui Tertulian, Dacia era plină de creștini și episcopii Daciei au participat la Sinoade ecumenice. De aceea nici unul din scriitorii posteriori cari au scris despre creștinarea diferitelor popoare din orientul Europei, precum despre Bulgari și Ruși, despre Unguri, Poloni, Lituani, nu amintesc nimic despre creștinarea posteroară a Românilor, fiindcă ei erau deja creștini din veacurile primitive ale creștinismului. Constatăm dar din nou, că nici prin canonul sinodului IV, nici prin altul al vre-nui sinod ecumenic ori local, biserica română nu este supusă celei Constantinopolitane.

În imperiul roman era datină,

ca precum administrația politică, așa și cea bisericescă să aibă diferite centre în polițiile cele mai însemnate ale imperiului. Aceste centre se determinau atât prin legi imperiale cât și prin canoane sinodale. Dela aceste centre se da direcțiunea administrativă și organizatoare în regiunile respective. Împăratul Justinian, în veacul al IV-lea, a instalat un asemenea centru de administrație bisericescă în poliția sa natală. Prima Justiniană, și între alte provincii încorporate la acest centru a fost și Dacia, unde locueau Românii. Această lege imperială, cuprinsă în Nulevul XI a lui Justinian, este cel întâiu act public, cunoscut în istoria Românilor despre jurisdicțiunea lor bisericescă. Românii în decurgere de mulți secolii s'au ținut de această jurisdicțiune. În locul primei Justinianice au timpul s'a ridicat Ochrida, la slavii de sud, și Românii au păstrat cu densa vechile legături cu biserica Primei Justinianice. În intervalul acesta Români și cu Slavii de sud formaseră un imperiu, pe care au trebuit să l'țină cu neconținente lupte și vșării de sânge contra pretensiunilor de cucerire ale imperiului bizantin, până ce imperiul romano-slav cădu pradă cuceritorilor. Ca crononomie din acel timp am avut noi literatura slavă în biserica română până în veacul XVII-lea. Românii și adunară puterile lor, și după multe lupte și vșării de sânge formară, în România actuală, în veacul XIII-lea două state române, unul în Muntenia, altul în Moldova, independente de ori-ce suprașească străină. Aceste staturi au păstrat încă un timp legăturile lor bisericesci cu Ochrida. Aceste legături consistau într'a aceea, că Românii, la cas de trebunțiu cereau de acolo povățuiri în unele cestiuni bisericesci, pe care conștința lor religioasă le credea de o importanță deosebită.

Pe la finele veacului XIV-lea se iveșe întâia oară tendența patriarhiei de Constantinopole de a și întinde jurisdicțiunea sa asupra Domniatelor române. În Moldova se îndeplinesc vacanțele ce avură loc în scaunele episcopale ale țerei după anticul său us.

Încă mai de înainte cu primirea Domnilor și a boerilor patriarhia trimise în Muntenia doi metropolii, unul pentru Valachia-mare, altul pentru Valachia-mică. Tot așa voia să facă și în Moldova; însă aici nu fu primit Mitropolitul trimis de patriarhie, aceasta escomunică întreaga țeară, care continua a se administra bisericesc după nsul antic de Mitropolii și Episcopii săi, recunoscuți de biserica Ochridei. A intervenit curtea imperială bizantină, și pe căi amicabile a linscit afacerea, silind pe patriarhie a nu se amestece în afacerile interioare ale bisericii Moldovei, a nu trâmte acolo Mitropolii săi, ci a recunoașe pe ai țerei și a se pune în relațiune bisericescă cu deșii, ear pe Domnul țerei, Alexandru-cel bun, l'a înduplecat a se pune în relațiunile bisericesci cu patriarhia, care este centrul a toată ortodoxia. De aici se încep relațiunile noastre bisericesci cu patriarhia de Constantinopole. Ele nu au fost regulamentate prin nici un canon bisericesc, ori lege politică, ci au fost totde-ana relațiunile amicale, de bună voie, nescel legături morale cu centrul ortodoxiei. Această stare de lucruri nu a durat mult. După sinodul dela Florența, unde patriarhul și împăratul Constantinopolii s'au unit cu biserica Romei în desavantagiul ortodoxiei, biserica română din amândouă țerile, earși a curmat legăturile abia strinse cu patriarhia de Constantinopole, și s'au lipit earși de biserica Ochridei, cu care din nou s'a pus în comunicăție ca una ce era într'un loc pactnic și

retras de turburările politice, și cu care avea simpatii tradiționale. Această stare de lucruri a continuat până la finele veacului XVI-lea. Patriarhia de Constantinopole, fiind căduță sub dominațiunea turcească, a început a căuta sprijin material, moral și politic la staturile ortodoxe, la Rusia și România. S'au început visitele prin țerile Române, Muntenia și Moldova, precum și colectele bănesci prin țeară pentru situațiunea patriarhiei, care era în ultimul pericol. Cea dintăiu viziță patriarhală în Muntenia a fost primită cu răcăală, în Moldova, însă a fost primită cu toată simpatia și s'a dat patriarhului Ieremia cea mai largă ospitalitate, și ajutoiri materiale. Biserica Ochridei, căduț sub jugul turcesc prin aceea a căduț și biserica sub patriarhia de Constantinopole. Ear prin aceasta bisericele din țerile române din nou, de bună voie lor, și după rugămintea patriarhiei s'au pus în relațiuni spirituale cu densa, păstrându-și autocefalia lor internă. În puterea acestor relațiuni amicale și pe omocodice Domnii și boerii, precum și clerul român, respectau pe patriarhi, primiau cu bucurie povățuirile lor dogmatice, morale și disciplinare care serviau spre edificarea națiunii. Domnii noștri cu influența lor politică la înalta poartă protegeau pe patriarhi și afacerile bisericii ortodoxe; i ajutau cu mijloace materiale la plata nenumeratelor lor datorii. Un patriarh persecutat de cămătării turci, armeni și ovari, în cât nu mai putea trăi în Constantinopole, a venit la ajutoirul țerilor române și vângându-se lui Vasile-Vodă despre trista sa pozițiune, a scos din bunșunari un ștreang, și arătându-l Domnitorului ia diș: Spândură mă Maria Ta, un domnitor creștin, de cât mă vor spândura păgânii! Domnul se umil de această pozițiune disperată, și i dădu o sumă mare de bani. Mulți patriarhi detronați de sultani și viziri, găsseau adăpost în țerile române până se puteau reabilita, ori până la moartea lor. Aici chiar în retragerea lor, erau stimatți de toți și priviți ca martiri pentru cauza bisericii ortodoxe, persecutați de necredințioși. Stima mergea până acolo că i pofteau să preșadă la divanurile țerei, alături cu Domnitorii noștri. Nu numai patriarhul Constantinopolei, dar și cel din Ierusalim, de Antochia și de Alexandria, ba și călugării dela diferite monăstiri din Orient în veacurile XVI, XVII și XVIII, umblau prin Principeatele române implorând mila și ajutorul domnilor, boerilor, clerului și poporului. Între alte ajutoare mila românească a mers până acolo, că a început să dea în administrația acestor călugări ai Orientului ortodox, chiar monăstirile române cu averile lor, creșd că ei, ca oameni sânti vor administra așa de bine acele mănăstiri, că după ce lear ținea bine și în toată regula, mai bine de cât călugării români, vor produce și un excedent de venituri, pe care să l' trimită ca milă mănăstirilor respective ale lor din Orientul ortodox cel nenorocit.

Însă, după ce patriarhii s'au pus bine cu turcii, au vrut să introducă, în biserica ortodoxă o dominațiune absolută. Au desființat bisericele autocefale din Bulgaria și Serbia, au zdrobit independența patriarhului Ierusalimului, Antiochiei și Alecsandriei, reducându-le la rolul de mitropolii supuse jurisdicțiunii lor. S'au încercat a face nu odată așa și cu biserica română. Însă aici statele române, precum și au păstrat autonomia politică, tot-așa au scuit să și apere și autocefalia (!) bisericescă, prin puterile lor proprii, de ori-ce încercări arbitrate ale patriarhiei, precum: numirea mitropolilor și episcopilor, administrația și legislațiunea internă a bisericii. Nu odată s'au ținut sinoade și adunări na-

ționale, și s'au făcut protesturi energice contra a ori-ce încercări de încălcare și nesocotiri a drepturilor autocefale bisericesci. Aceste încălcări ale patriarhiei în drepturile noastre autocefale*) datează mai ales din timpul domniei fanarioilor. Istoricul luptelor noastre cu călugării fanarioi este o dramă plină de durere sufletească pentru ori-ce inimă creștină. Pe de o parte simplitatea, devotamentul religios până la abnegațiune, credulitatea, durerea pentru suferințele confrăților din Orient, jertfele enorme în favoarea lor, pe de alta — ingratitudinea, dorința de apăsare, de domnare, de absolutism și de interes propriu particular, cu un cuvânt — esplotarea unei națiuni de milioane de credincioși, nu pentru folosul ei moral, religios și material, ci pentru alte interese străine și chiar opuse acestei națiuni. Cu domnia fanarioilor, s'au împuternicit egumenii Greci ce erau pe la monăstirile române. Favorați de domnia fanarioi și de influința politică a patriarhiei, ei se făcuseră stăpâni pe o mare parte din teritoriul României cu drepturile mănăstirilor române. Ei alungă călugării români, și îi înlocuiește cu familiile lor, ce le aduceau din Orient, când intrau în eguminate, lăsase chiar edificile țitosești în dărâmare deplină. Adunau banii veniturilor pentru denși și pentru membrii familiei lor; după ce se îmbogătea în destul, egumenii se întorceau în Orient. Unde își agonisau degerătorii mari bisericesci; ear ruiele lor devineau banchieri în Constantinopol și prin alte orașe mari din Orient. Unii cu banii românesci își trimiteau ruiele la înveștătură în scoalele Europei, și apoi din ei ajungeau demnitari mari în Turcia. Dar pentru România n'au făcut nimica bun acești călugării fanarioi: nici o școală pentru cultura clerului și a poporului, nici un spital pentru bolnavi, nici un român cult format prin inițiativa și banii ce aveau la dispoziția lor, nici o carte română pentru cultura limbei, nici o instituție de binefacere; ba încă au lăsat în părăsire și pe cele testamentare cutoresci. În loc de bune, ne au lăsat numai rele: corupția moravurilor, împunțarea simbului religios în cler și popor, simonia în cler și popor, în cât se revoltați conștiința, cetind în scrierilor români dela începutul veacului acestuia despre corupția clerului fanariot, adus aci de domnia Fanarioi, și protejată de ei și de patriarhia de Constantinopol. În acele timpuri de tristă memorii, patriarhia, basată pe Domnia fanarioi, făcea felurite încălcări în sfera autocefaliei noastre bisericesci, d. e. Domnia puneau biruri grele pe țeară care s'aruncau de tot pe locuitori; se făcea murmură mare se revolta poporul, se făcea adunări mari de boeri și cler se, făceau chirosoave așa numite sobornicesci, pentru desființarea acelor biruri se legau cu mari blestemuri de către mitropoliți și episcopi, se ceteau prin biserici și se proclamau anateme îngrozitoare contra celor ce ar mai îndrăzni ale introduce. Domnia fanarioi acceptau până se liniștea poporul, apoi se adresa la patriarhie și dobandeau deslegarea anatemei, pusă de biserica română. Alte dați Mitropoliții țerei în puterea dreptului canonic opreau unele căsătorii între rude de aproape. Cei interesați alergau la patriarhie, și isbuteau a și scotea învoire, cu înjosirea demnității ierarhiei române. Un folos însă deși negativ, au avut Români dela călugării fanarioi și dela amestecăturile lor în afacerile noastre bi-

sericesci: — convingerea că Români nu trebuie să aștepte pentru țeara lor nimica bun dela călugării străini, căci acești străini, de și ar fi început cu vre un bine, tot deauna au sfârșit'o cu rău pentru țeara noastră. Români trebuie să și facă bine lor și națiunii lor, ei înșiși prin propriile lor puteri, și pe terenul bisericesc — prin propriile puteri ale bisericii naționale. Numai în ei și în Dumneșeu să conțeze, și nimica bun să nu aștepte de aiurea, ci mai vârtos să stea în pozițiune de apărare din toate părțile.

Așa și fac Români acum de mult timp. Dela 1821, datează epoca renascerii noastre naționale, politice și bisericesci; atunci s'au depărtat din țeara noastră cu Domnia fanarioi și clerul fanariot. Biserica noastră este biserica ortodoxă Română, pe care providența divină acum de curând a făcut'o biserica unui regat liber și independent. — Regatul României.

Dacă ea în timpuri grele, de restriste și de întunecare a scuit, împreună cu toată națiunea, a și păstrat și apăra autocefalia sa, cu atât mai vârtos va face aceasta astăzi când s'a făcut lumină mare, când națiunea, și căreia este această biserica, vede în ea un scut mare de apărare în timpuri grele un liman în vijeliile vieții și o călăuză sigură pe calea mântuirii.

Cu toate acestea patriarhia nu a încetat, din timp în timp, a manifesta sub diferite forme, părerea sa de rău, că nu a putut cuceri și supune această biserica a națiunii române puternică prin credință. Patriarhia a desăpătat toate mișcările noastre de renaștere națională, și le-a combătut cu toate armele de care a creșut că poate dispune. Pentru mișcarea noastră națională dela 1848, patriarhia a destituit și argosit pe metropolitul Neofit, pentru că s'a pus în fruntea națiunii în aceea mișcare. Țeara era turburată și îngrijată de existența sa politică, și de aceea faptul a fost trecut cu vederea și considerat numai ca un expedient în luptele politice interne și externe. Când s'a început mișcarea unionistă în România, patriarhia a creșut că poate amenința pe mitropoliții români cu escomunicare, dacă vor adera și ei la unire și vor coopera la realizarea ei. Mitropoliții însă ca și în trecut au continuat a coopera la realizarea acestui mare act național. Sub domnitorul Cuza s'a luat mănăstirile țerei din mâna călugării fanarioi, act prin care s'a sters ultima remășiță a dominațiilor fanarioitice, și s'a desrobot și redat țerei partea instrăinată din moșiile și veniturile române spre a se întrebuița numai spre desvoltarea și cultura națională. Patriarhia a dat alarmă mai în toată lumea, a pârât și nu încețază a se plânge pela toate puterile contra unei închipuite nedreptăți ce i'ar fi făcut România; dar în realitate pentru un mare bine făcut României. Când sub același Domn, între alte legi pentru organizarea țerei, s'a făcut și câteva legi privitoare la biserica română, aceste legi în adevăr n'au găsit eco în inimile Românilor, și s'au împins de guvernul Domnitorului, ca nese expediente politice, cu care s'a explicat lucrul pe urmă. În țeară era însă murmur pentru densele. Patriarhia a protestat contra lor la Domnitor; însă protestul a fost respins. Guvernul Domnitorului a răspuns patriarhului, combătând amestecul lui în afacerile interne ale țerei și bisericii române.

(Va urma.)

Varietăți.

* (S'ar pute prețea ușor și la noi) Comitetul ales pentru serbătoarea

rea trăgătorilor la țintă, care va avea loc în Luganu, a emis o provocare din care împrumutăm locul următor: „Venii să dați mâna fraților vostri din Ticin! Venii la Luganu, la regina lui Cersiu. Sub cerul surișător al Luganului, în fața lacului lui, a dealurilor și munților plăcuți pentru care fie care străin îl invidiază, vom înnoi jurământul părinților nostri și vom continua a dovedi Europei, că un popor, de și de diverse limbi, religii și obiceiuri, poate fi unit în iubirea de patrie și în instituțiile sale republicane*.” — Firește, adauge „S. d. T.”, în Elveția lipsește „națiunea dominantă” cu toate apertinențele ei.

* Kossuth, află „Pesti Napló” că va răspunde tuturor jurisdicțiilor, care l-au felicitat cu ocaziunea serbării aniversării a optădeca dela nascerrea sa.

* (Demonstrațiuni) din cauza morței lui Oberdank avură loc în Roma, Milan, Turin. Guvernul italian, a plătit energic contra demonstrațiilor.

* (Vărsatul în Cluj) Dela 1 până la 17 Decemvre n. s'au bolnavit de vărsat 10 persoane, dintre care 2 a murit și 8 sau însănoțat. Dela 1 Aprilie începând până în timpul de față s'au bolnavit 971, dintre care a murit 271; se mai află în cură și 696 s'au însănoțat.

* (Timpul. Sâmbătă seara luna mai privi odată cu duioșie asupra Sibiului. Duminică după ameați a început a ploua, ear' între cinci și sease oare seara ploaia s'a prefăcut în ninsoare. N'a nins mult, dar toși de ajuns ca apusenii cari își serbărau ei ziua dintăiu de crăciun, să poată țice ca au avut crăciun alb. Ați dămineață s'a introdus un frig intensiv.

Mai nou.

Într'o întrunire exparlamentară a reprezentanților României s'a statorit punctele din constituțiunea cari au a fi modificate; 1 schimbarea titlului domn cu rege; 2 marirea colegiilor electorale; 3 înființarea unui consiliu de stat.

D. V. Boerescu a declarat că renunose necesitatea revisiunii, dar crede că nu este acum momentul oportun pentru aceasta, mai ales din cauza scriilor îngrijitoare ce sosesec din străinătate. Nu s'a luat nici o hotărâre, rămând a se ținea ei o nouă întrunire la care se ia parte și d. I. C. Brăteanu.

D. C. A. Rosetti, se țice că se va întoarce în țeară în luna lui Ianuarie.

Telegramă originală

a „Telegrafului Roman”.

Caransebes, 25 Decemvre (n.). Vice-comitele Simonescu va fi de seară primit în Caransebes cu o însuflețire rară. Comitetul, în 15 trasuri, îl va întâmpina la gară. Conducet de facile imponent. Serenada cu musica militară și ambele reuniuni de cântări. Bancheț la „Pomul verde”.

Nr. 6. [318] 2—3

CONCURS.

Pe baza statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a instrucțiunii votate de sinodul arhiepiscopiei la 13/25 Aprilie 1877 Nr. 191 § 7 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sibiului.

Fiitorul protopresbiter ca atare va fi tot odată și paroh în locul central al tractului, anume în cetatea Sibiului, așa însă: ca până la devenirea

în vacanță a parohiei protopresbiterale dela biserica Schimbării la față din cetate, el în locul același să ocupe în mod provisoriu parohia dela biserica Bunei-vestiri din suburbul Iosefin.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sânt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriu de stat și din tasele ce încurg pentru ședulele de cununie, pentru vizitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorțiali și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parohiei de clasa a II-a din Sibiul, suburbul Iosefin, eventualmente ale celei din cetate, împreună cu locuința în natură.

La postulu acesta pot concurge bărbați apți și bioemeritați pe terenul bisericesc; în special aceia, cari după o pregătire cel puțin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropolitiei noastre și au susținut cu succes bun esamenul rigoros de calificățiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre un institut ortodox afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de calificățiune înaintea comisiei esaminătoare a consistoriului arhiepiscopiei.

Pot însă concurge și fără testimoniu de calificățiune profesorii de teologie și preoții chirotoniți înainte de introducerea esamenelor de calificățiune, dacă în celelalte au calificățiunea prescrișă mai sus.

În mod excepțional mai pot concure și fără prescrișă calificățiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul și acuratețea manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avé dela consistoriul arhiepiscopiei (plenary) specială îndreptățire la acest concurs.

Cei ce voese a concurge la acest post au a și așterne suplicile concursuali la Venerabilul consistoriu arhiepiscopiei în Sibiul, în vestimp de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegrafului Roman”, alăturând câte o tabelă de calificățiune, carea se conțină date esacte și speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) și locuința concurentului, anii etății (anul, luna și ziua nascerii); studiile pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul și categoria acelor, esamenul de maturitate, doctorat ș. a.) studiile pregătitoare teologice (anul și locul acelor și esamenul de calificățiune); serviciile de până acum pe terenul bisericesc (timpul, locul și categoria acelor); în fine cunoștința limbilor și alte reflecțiuni. Datele din această tabelă sânt de a se întări cu documente cari se aecludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice și de maturitate, testimonii teologice și de calificățiune, atestate de servii bisericesci și eventualmente toate altfel de recomandări.

Sibiul 19 Novembre, 1882.

Comitetul protopresbiteral al tractului Sibiului.

președinte: notari:

Moise Lazar m. p. Demetriu Coșma m. p. adstr. ppresbiteral.

Cu totul noue

Sfêrmitoare de cucuruz cu ventilator. — Tăietori de napi și tăietoare de paie recomandă pe lângă prețurile celo mai etfine

Fabrica de mașine agricole.

Andrieu Rieger.

[317] 2—3 Sibiu.

*) Un termen cu totul nepotrivit pentru biserica este „autocefal”, va se țice de a capul ei; autonomă, independentă chiar i se șede unei biserici, dar nu de capul ei. Red. „T. R.”